

اتحادیه صادرکنندگان
فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی

میعانات گازی

وکیوم باتوم

روغن پایه

اسلاک واکس

شناسنامه گزارش

تهیه شده در دپارتمان پژوهش و آمار اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

عنوان گزارش: گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

گردآوری و تدوین: مهتاب ابراهیمی

ناظر: فریدون اسعدی، هادی ابراهیمی

نوع گزارش: تحلیلی

شماره گزارش: ۱۴۰۵/۶۳۹۷۸

تاریخ انتشار: مرداد ۱۴۰۵

فهرست

۱	مقدمه
۱	۱. میعانات گازی
۱	۲. وکیوم باتوم
۴	۳. روغن پایه
۴	۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول
۵	۳-۲. روغن پایه؛ نفت بهران
۶	۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس
۷	۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان
۹	۴. اسلاک واکس/پارافین واکس
۹	۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول
۹	۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران
۱۰	۴-۱-۲. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان
۱۱	۴-۲. اسلاک واکس؛ نفت بهران
۱۲	۴-۳. پارافین واکس؛ نفت سپاهان
۱۴	جمع‌بندی

مقدمه

بازار خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی یکی از حلقه‌های مهم زنجیره انرژی و صنایع پایین‌دستی کشور به شمار می‌رود؛ بازاری که تغییرات آن می‌تواند بر روند تأمین مواد اولیه، رفتار معاملاتی فعالان صنعتی و جهت‌گیری قیمت‌ها در بخش‌های وابسته اثرگذار باشد. محصولاتی مانند میعانات گازی، وکیوم‌باتوم، روغن پایه، اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس به دلیل نقش کلیدی در صنایع پالایشی، روانکار، قیر، شیمیایی و سایر زنجیره‌های تولیدی، همواره از اهمیت ویژه‌ای در تحلیل‌های هفتگی بازار برخوردارند.

بررسی این گروه‌های کالایی از آن جهت اهمیت دارد که هر یک از آن‌ها تحت تأثیر متغیرهای متفاوتی از جمله سیاست‌های قیمت‌گذاری، شرایط عرضه پالایشگاه‌ها، سطح تقاضای صنایع پایین‌دستی، تغییرات نرخ خوراک و انتظارات فعالان بازار قرار دارند. از این رو، تحلیل منظم وضعیت معاملات این محصولات می‌تواند تصویر روشن‌تری از تعادل یا عدم تعادل بازار، میزان پایداری عرضه و کیفیت کشف قیمت در بورس‌های کالایی ارائه کند.

گزارش حاضر با تمرکز بر معاملات هفته اول مردادماه ۱۴۰۵، به ارزیابی وضعیت چهار گروه اصلی محصولات پالایشگاهی می‌پردازد و تلاش دارد روندهای غالب بازار را از منظر عرضه، تقاضا، رقابت قیمتی و رفتار معاملاتی فعالان بررسی کند. هدف از این گزارش، ارائه تصویری تحلیلی و منسجم از شرایط بازار در این مقطع زمانی و فراهم کردن مبنایی برای تصمیم‌گیری دقیق‌تر فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران حوزه انرژی و صنایع وابسته است.

۱. میعانات گازی

میعانات گازی طی هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ توسط هیچ شرکتی در بورس انرژی ایران عرضه نشد.

۲. وکیوم‌باتوم

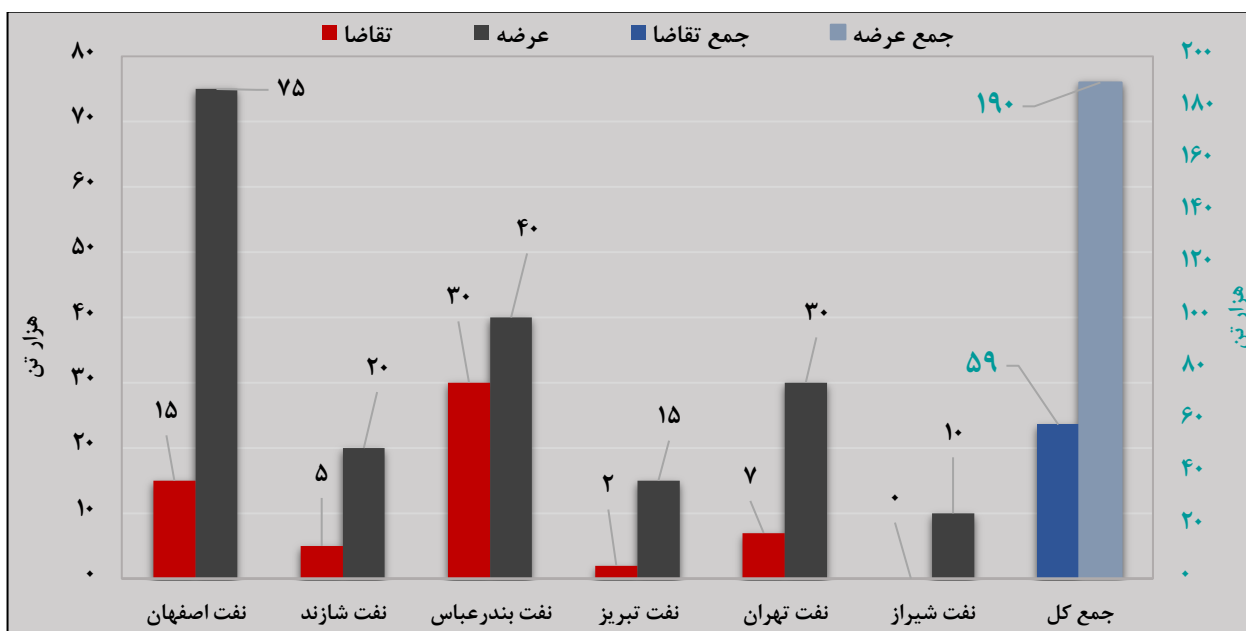
در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵، بازار وکیوم‌باتوم بورس کالای ایران شاهد عرضه این محصول توسط شش پالایشگاه شامل پالایش نفت اصفهان، پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، پالایش نفت بندرعباس، پالایش نفت تبریز، پالایش نفت تهران و پالایش نفت شیراز بود. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد پالایش نفت اصفهان با عرضه ۷۵ هزار تن، بیشترین سهم از عرضه هفتگی را به خود اختصاص داده است. پس از آن، پالایش نفت بندرعباس با عرضه ۴۰ هزار تن در رتبه بعدی قرار دارد. در مقابل، پالایش نفت شیراز با عرضه ۱۰ هزار تن، کمترین حجم عرضه را در میان پالایشگاه‌های عرضه‌کننده به ثبت رسانده است.

در سمت تقاضا نیز، بیشترین میزان تقاضای ثبت‌شده مربوط به وکیوم‌باتوم پالایش نفت بندرعباس و پالایش نفت اصفهان و به ترتیب معادل ۳۰ و ۱۵ هزار تن بوده است. در مقابل، کمترین تقاضای ثبت‌شده به پالایش نفت تبریز با ۲ هزار تن اختصاص داشته است. همچنین، وکیوم‌باتوم پالایش نفت شیراز با وجود عرضه ۱۰ هزار تنی، در هفته مورد بررسی هیچ تقاضایی را در بورس کالا به خود اختصاص نداد که بیانگر نبود استقبال خریداران از عرضه این پالایشگاه است.

مقایسه عرضه و تقاضای وکیوم‌باتوم در پالایشگاه‌های مختلف نشان می‌دهد که بازار این محصول در هفته اول مردادماه به‌طور یکپارچه با مازاد عرضه مواجه بوده و در هیچ‌یک از عرضه‌ها کسری عرضه مشاهده نشده است. در این میان، پالایش

نفت اصفهان با ثبت ۶۰ هزار تن مازاد عرضه، بیشترین فاصله میان عرضه و تقاضا را به خود اختصاص داده است. همچنین، وکیوم باتوم تولیدی پالایش نفت آبادان که از نیمه دوم اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۵ تاکنون معامله‌ای برای آن به ثبت نرسیده، در این هفته نیز عرضه نشد؛ موضوعی که می‌تواند متأثر از تضعیف تقاضای مؤثر برای این گرید باشد. به‌نظر می‌رسد کاهش قدرت خرید مشتری اصلی این پالایشگاه، به‌ویژه در پی دشواری فروش محموله‌های قیر، در کنار افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل و محدودیت‌های لجستیکی در مسیرهای جنوبی، از جمله عواملی باشد که هم بر عدم عرضه و هم بر تداوم ضعف تقاضا در این بخش از بازار اثر گذاشته است. تداوم برتری عرضه بر تقاضا در اغلب پالایشگاه‌ها را نیز می‌توان نشانه‌ای از استمرار احتیاط خریداران در بازار دانست؛ موضوعی که علاوه بر عوامل داخلی، تحت تأثیر ریسک‌های صادراتی قیر، افزایش هزینه‌ها و عدم اطمینان در حمل‌ونقل دریایی قرار دارد و موجب شده تقاضای مؤثر برای خرید وکیوم باتوم همچنان در سطوح پایین بماند.

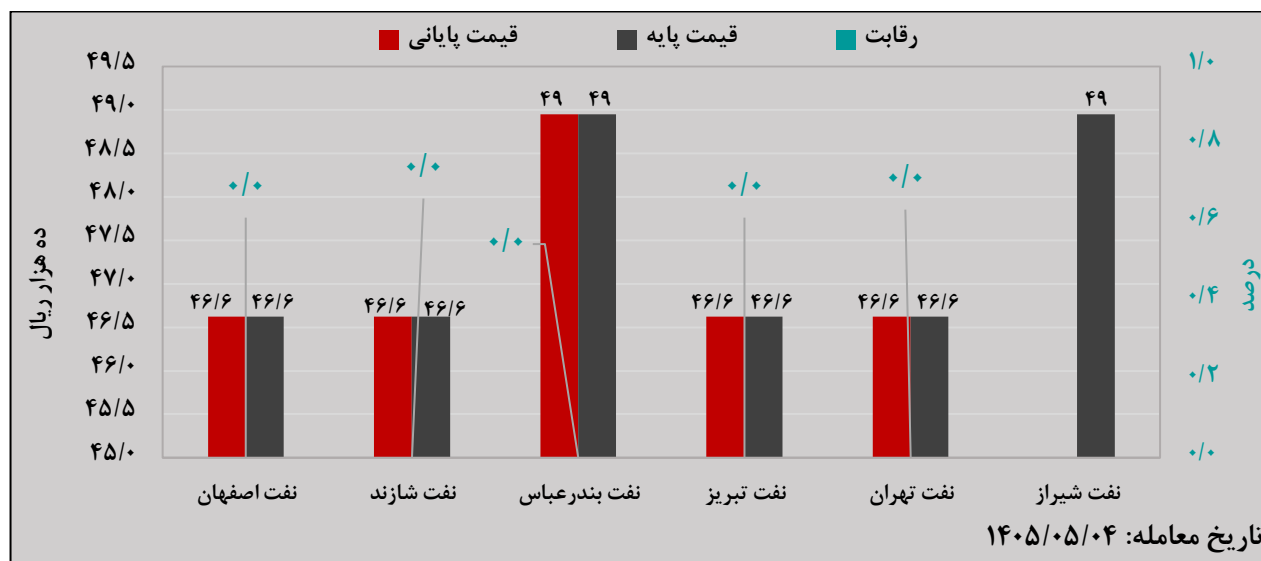
شکل ۱. وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

در کنار نگاه به عملکرد تفکیکی برای هر شش پالایشگاه، نگاه به مجموع عرضه و تقاضای این پالایشگاه‌ها نشان می‌دهد که عرضه وکیوم باتوم پالایشگاهی ۱۳۱ هزار تن بیشتر از تقاضای ثبت‌شده برای این محصول در بورس کالای ایران در هفته یادشده بوده است. همچنین، علاوه بر بررسی وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم در بورس کالا برای هفته اول مردادماه، وضعیت رقابت بر سر قیمت پابانی در معاملات انجام‌شده در بورس کالا نیز در ادامه ارائه می‌شود. میزان رقابت قیمتی برای وکیوم باتوم معامله‌شده‌ی شش شرکت یادشده در بورس کالا برای هفته اول مردادماه در شکل زیر نمایش داده شده است.

شکل ۲. میزان رقابت قیمتی و کیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

بررسی معاملات هفته اول مرداد ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که رقابت قیمتی برای وکیوم باتوم تولیدی پالایشگاه‌ها در بورس کالا شکل نگرفته و معاملات پنج پالایشگاه با رقابت قیمتی صفر و در سطح قیمت پایه انجام شده است. برای پالایش نفت شیراز نیز به دلیل عدم ثبت تقاضا، معامله‌ای صورت نگرفته و طبیعتاً رقابت قیمتی نیز شکل نگرفته است. به نظر می‌رسد بخشی از این وضعیت علاوه بر شرایط واحدهای تولیدی مصرف‌کننده و کیوم باتوم، با افزایش قیمت پایه این محصول در هفته مورد بررسی نیز مرتبط باشد؛ به‌ویژه آنکه قیمت وکیوم باتوم و وکیوم باتوم مرغوب بندرعباس و شیراز با رشد ۱۶ درصدی نسبت به قیمت پایه همراه بوده است. در شرایطی که طی هفته‌های اخیر نیز تقاضای مؤثر در بازار ضعیف بوده، این رشد قیمتی می‌تواند به کاهش بیشتر تقاضا و در نتیجه، نبود انگیزه برای رقابت قیمتی دامن زده باشد.

در مجموع، بررسی معاملات هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار وکیوم باتوم همچنان در فاز رکودی و تحت سیطره مازاد عرضه قرار دارد. ثبت مازاد عرضه در تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده، نبود هرگونه رقابت قیمتی در معاملات انجام‌شده و عدم ثبت تقاضا برای عرضه پالایش نفت شیراز، همگی از تداوم ضعف تقاضای مؤثر در این بازار حکایت دارند. در این میان، استمرار عدم عرضه وکیوم باتوم پالایش نفت آبادان نیز نشان می‌دهد که مشکلات فروش محصولات پایین‌دستی، به‌ویژه قیر، و محدودیت‌های لجستیکی و صادراتی همچنان بر زنجیره مصرف این محصول اثرگذار است. از سوی دیگر، افزایش ۱۶ درصدی قیمت پایه وکیوم باتوم در شرایطی که بازار طی هفته‌های اخیر با کاهش تقاضا مواجه بوده، انگیزه خرید را بیش از پیش تضعیف کرده و به تعمیق شکاف میان عرضه و تقاضا انجامیده است. در مجموع، شواهد موجود بیانگر آن است که تا زمان بهبود شرایط صادراتی، کاهش ریسک‌های حمل‌ونقل و بازنگری در سازوکار قیمت‌گذاری متناسب با وضعیت واقعی بازار، انتظار بازگشت تقاضای مؤثر و شکل‌گیری رقابت قیمتی در معاملات وکیوم باتوم دور از انتظار خواهد بود.

۳. روغن پایه

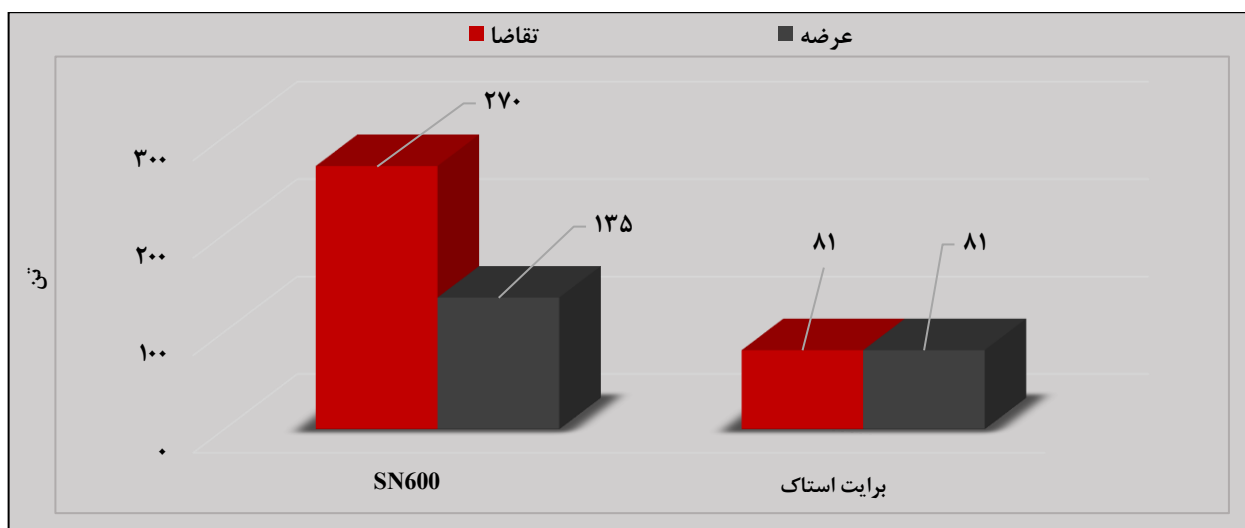
روغن پایه در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ توسط چهار تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران)، نفت بهران، نفت پارس و نفت سپاهان در بورس کالای ایران عرضه شد که در ادامه مروری بر عملکرد این تولیدکننده‌ها در هفته مذکور خواهیم داشت.

۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول

در هفته اول مردادماه مجموعه نفت ایرانول دو نوع روغن پایه، SN600 و برایت استاک (نفت ایرانول تهران)، را در بورس کالای ایران عرضه کرد.

وضعیت عرضه و تقاضا روغن پایه‌های SN600 و برایت استاک مجموعه نفت ایرانول برای هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ در شکل زیر قابل مشاهده است. همانطور که می‌بینیم، برای روغن پایه SN600 تقاضای ثبت‌شده در بورس کالا دو برابر عرضه انجام‌شده برای آن (معادل ۱۳۵ تن کسری عرضه) بوده است؛ که نشان‌دهنده وجود فشار تقاضا در این گرید است. این در حالی است که حجم عرضه روغن پایه برایت استاک در سامانه مذکور متناسب با حجم تقاضای ثبت‌شده برای آن بوده است.

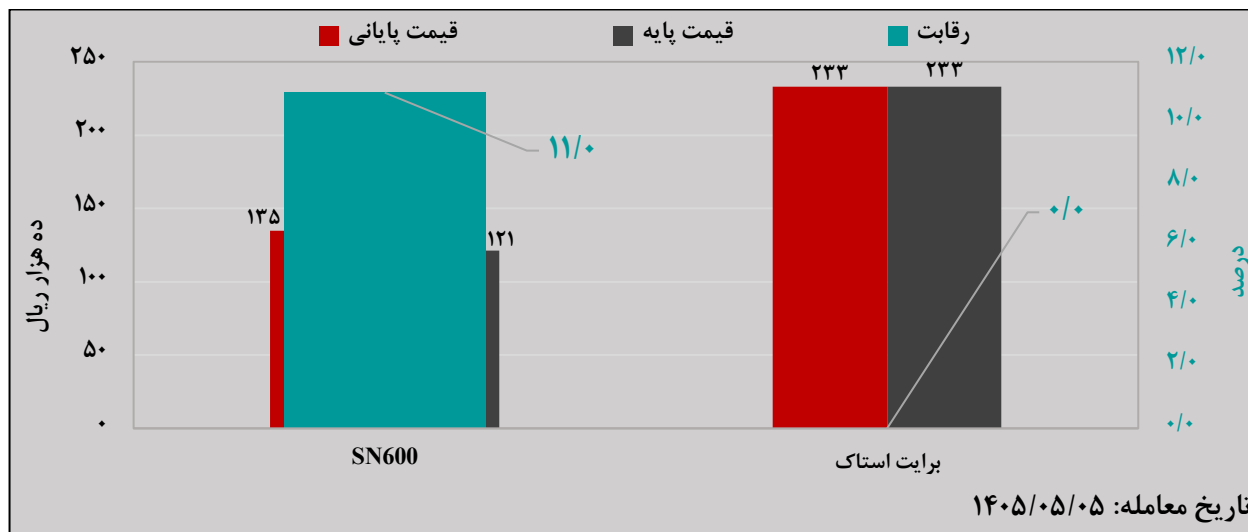
شکل ۳. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران)؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایانی معاملات و قیمت‌های پایه عرضه روغن‌های پایه شرکت نفت ایرانول (تهران) نشان می‌دهد که در هفته مورد بررسی، روغن پایه SN600 این شرکت با ۱۱ درصد رقابت قیمتی معامله شده است. شکل‌گیری این سطح از رقابت، بیانگر وجود فشار تقاضا و تمایل خریداران به تأمین این گرید در معاملات بورس کالا است. در مقابل، روغن پایه برایت‌استاک به دلیل برقراری تعادل نسبی میان عرضه و تقاضا، بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه معامله شده است.

شکل ۴. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران)؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

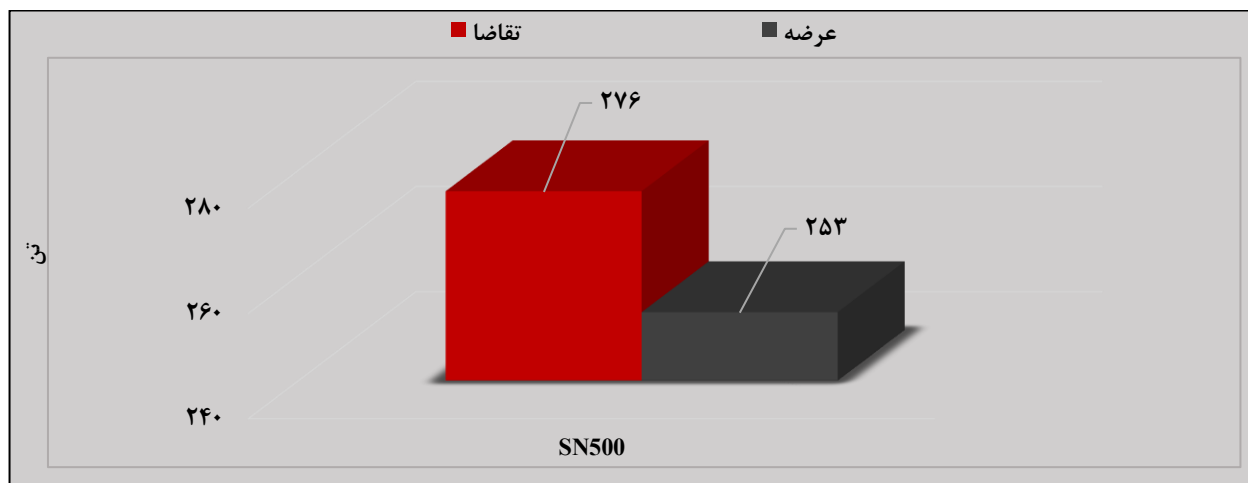

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۳. روغن پایه؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ تنها روغن پایه SN500 را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای آن در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که تقاضای ثبت‌شده برای این محصول از حجم عرضه فراتر رفته و بازار این گرید با اندکی کسری عرضه مواجه بوده است؛ به‌گونه‌ای که حجم عرضه SN500 به میزان ۲۳ تن کمتر از میزان تقاضای ثبت‌شده بوده است.

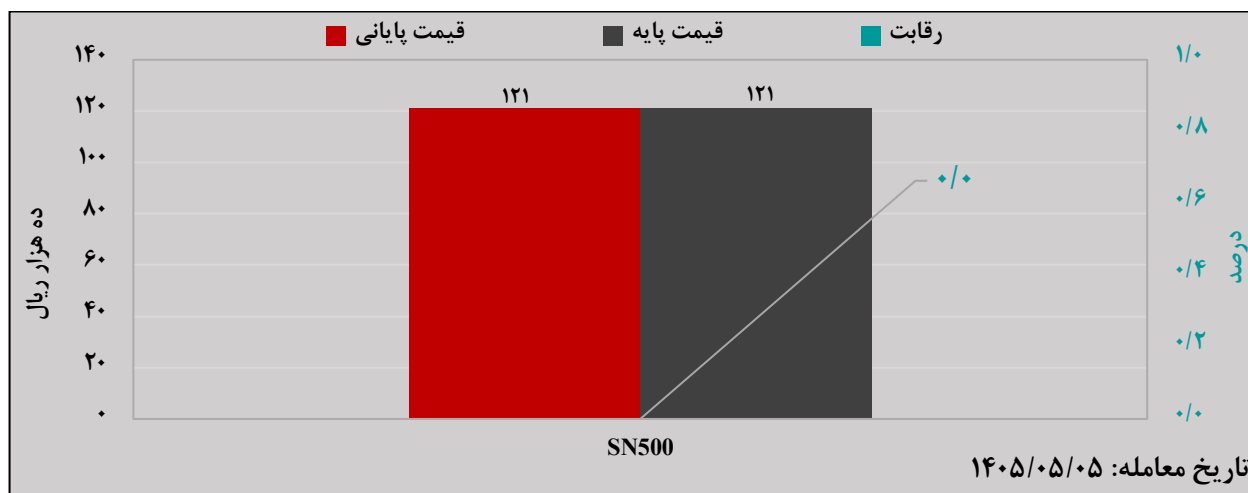
شکل ۵. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت بهران؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایانی معامله و قیمت پایه عرضه روغن پایه SN500 تولیدی شرکت نفت بهران در بورس کالای ایران طی هفته اول مردادماه نشان می‌دهد که با وجود ثبت کسری عرضه محدود، به میزان ۲۳ تن، فشار تقاضای موجود به شکل‌گیری رقابت قیمتی منجر نشده و این گرید در سطح قیمت پایه معامله شده است.

شکل ۶. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN500 شرکت نفت بهران؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

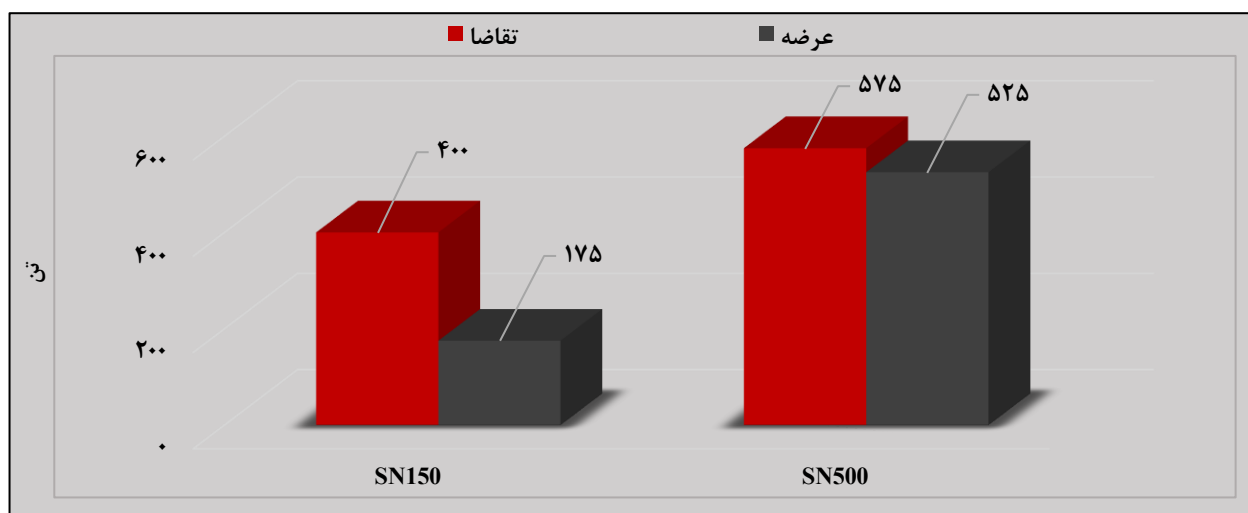

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس

شرکت نفت پارس در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ دو نوع روغن پایه، SN500 و SN150، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. در شکل زیر وضعیت عرضه و تقاضای هر دو نوع روغن پایه در بورس برای هفته مذکور آمده است. همانطور که مشاهده می‌شود، میزان تقاضای ثبت‌شده در هفته اول مردادماه برای SN150 نفت پارس $\frac{2}{3}$ برابر عرضه (معادل ۲۲۵ تن کسری عرضه) انجام‌شده بوده است. همچنین، برای گرید SN500 نفت پارس نیز تقاضا معادل ۵۰ تن بیشتر از عرضه به ثبت رسیده است؛ که نشان‌دهنده وجود فشار تقاضا برای هر دو گرید شرکت مذکور در معاملات بورسی است.

شکل ۷. وضعیت عرضه و تقاضای انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

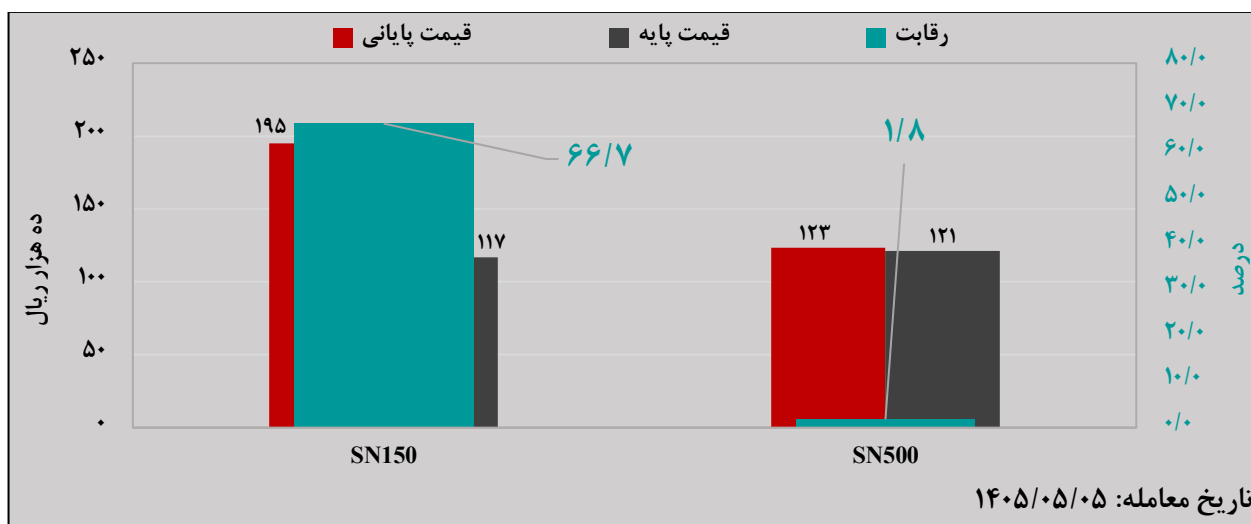

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایانی معاملات و قیمت‌های پایه روغن پایه‌های عرضه‌شده توسط شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی بازه زمانی مورد بررسی، نشان می‌دهد که روغن پایه SN150 با وجود فشار تقاضای یادشده با رقابت قیمتی قابل توجهی به اندازه $\frac{66}{7}$ درصد مواجه بوده است. در مقابل، برای روغن پایه SN500 با توجه به فشار تقاضای

بسیار کمتر نسبت به نوع دیگر روغن پایه تولیدی نفت پارس رقابت قیمتی بسیار کمتری نیز به میزان ۱/۸ درصد به ثبت رسیده است. این تفاوت در میزان رقابت، نشان می‌دهد که بازار در هر دو گرید با سیطره تقاضای خریداران مواجه بوده، با این حال شدت محدودیت عرضه در گرید SN150، منجر به رفتارهای هیجانی‌تر و رشد قیمت بسیار بیشتری در مقایسه با گرید SN500 شده است.

شکل ۸. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

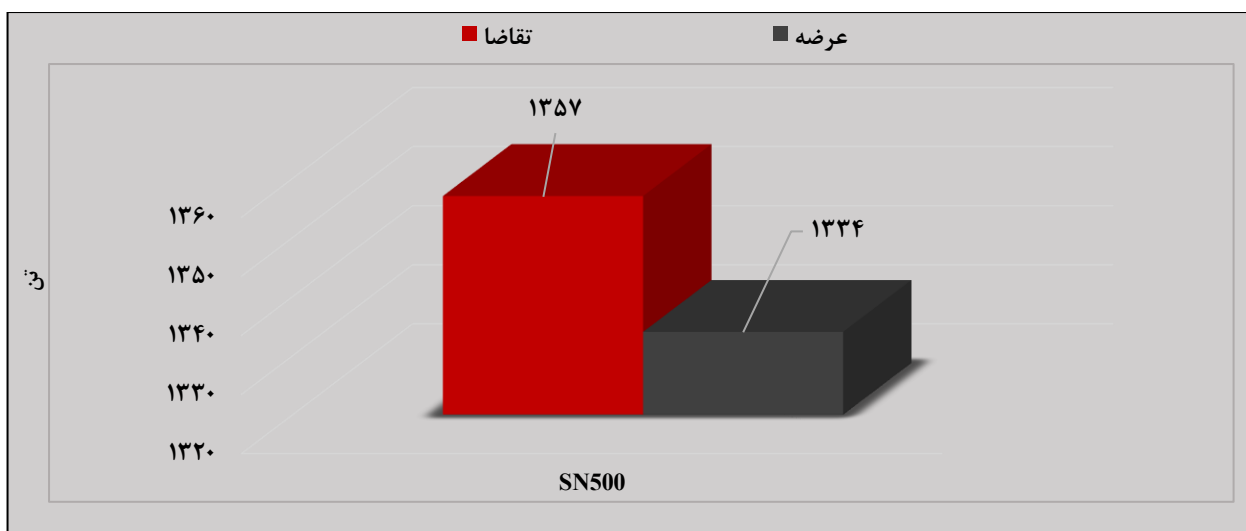

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان

این مجموعه در هفته اول مردادماه سال جاری تنها یک نوع روغن پایه، روغن پایه SN500، را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که در نمودار زیر وضعیت عرضه و تقاضای آن در بورس کالا قابل مشاهده است. روغن پایه SN500 نفت سپاهان در بازه‌ی مذکور عرضه‌ای کمتر از تقاضای ثبت‌شده برای آن در بورس کالا، به میزان ۲۳ تن، داشته است.

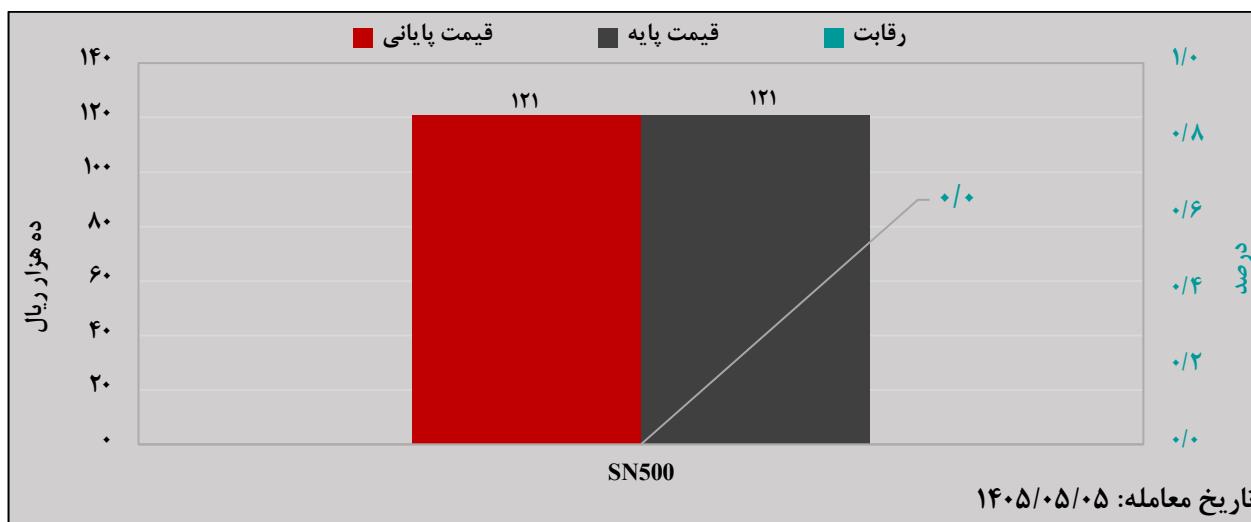
شکل ۹. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایانی و قیمت پایه عرضه روغن پایه SN500 این شرکت در بورس کالا طی هفته مذکور نشان می‌دهد که تک روغن پایه عرضه شده توسط مجموعه نفت سپاهان با توجه به فشار تقاضای محدود برای آن طی معامله انجام شده رقابت قیمتی نداشته است.

شکل ۱۰. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN500 شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

بررسی معاملات روغن پایه در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این محصول همچنان با عدم توازن عرضه و تقاضا در گریدهای پرمصرف مواجه است، هرچند شدت این عدم توازن در میان گریدهای مختلف یکسان نبوده است. در این هفته، گریدهای SN600 نفت ایرانول، SN150 و SN500 نفت پارس، SN500 نفت بهران و SN500 نفت سپاهان همگی با مزاد تقاضا نسبت به عرضه روبه‌رو بودند؛ با این حال، رقابت قیمتی عمدتاً به گریدهایی محدود شد که کسری عرضه آن‌ها محسوس‌تر بود. در این میان، رقابت کم‌سابقه ۶۶/۷ درصدی برای روغن پایه SN150 شرکت نفت پارس، در کنار رقابت ۱۱ درصدی برای SN600 نفت ایرانول، بیانگر تداوم فشار تقاضا و محدودیت عرضه در این گریدهای پرمصرف است. در مقابل، گریدهایی نظیر SN500 نفت بهران و نفت سپاهان، با وجود ثبت کسری عرضه محدود، بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه معامله شدند که نشان می‌دهد کسری عرضه به‌تنهایی شرط کافی برای شکل‌گیری رقابت نیست و شدت محدودیت عرضه و تمرکز تقاضا در هر گرید نیز نقش تعیین‌کننده‌ای در رفتار بازار دارد.

نکته قابل توجه آن است که هم‌زمان با ابلاغ نرخ‌های جدید فرآورده‌های ویژه داخلی برای نیمه نخست مردادماه ۱۴۰۵ و افزایش حدود ۱۶ درصدی نرخ لوبکات نسبت به مصوبه نیمه دوم تیرماه، قیمت‌های پایه روغن پایه نسبت به هفته گذشته تغییر محسوسی نداشته و عمدتاً در همان سطوح بالای تثبیت‌شده باقی مانده‌اند. این موضوع نشان می‌دهد افزایش قابل توجه قیمت‌های پایه روغن پایه که طی هفته‌های گذشته رخ داده بود، همچنان در بازار حفظ شده و افزایش اخیر نرخ لوبکات دست‌کم در کوتاه‌مدت به رشد مجدد قیمت‌های پایه روغن پایه منجر نشده است.

در مجموع، رفتار معاملاتی هفته اول مردادماه همچنان مؤید وجود تقاضای نسبتاً غیرکشش‌پذیر در بازار روغن پایه است. استمرار رقابت در گریدهای پرمصرف، علی‌رغم تثبیت قیمت‌های پایه در سطوح بالا، نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی

از خریداران، به‌ویژه تولیدکنندگان روانکار، به دلیل وابستگی مستقیم فرآیند تولید به روغن پایه و ضرورت تداوم فعالیت، ناگزیر به تأمین این ماده اولیه هستند. از این رو، رقابت‌های مشاهده‌شده را نمی‌توان نشانه پذیرش سطح فعلی قیمت‌ها یا تعادل بازار دانست؛ بلکه این رقابت‌ها بیش از هر چیز بازتاب محدودیت عرضه در برخی گریدهای کلیدی و اجبار تولیدکنندگان به تأمین خوراک مورد نیاز است. تداوم این وضعیت، در کنار تثبیت قیمت‌های پایه در سطوح بالا، می‌تواند فشار بر سرمایه در گردش، حاشیه سود و توان رقابتی واحدهای پایین‌دستی را تشدید کرده و ضرورت بازنگری در سازوکار قیمت‌گذاری و تضمین عرضه کافی و رقابتی روغن پایه را بیش از پیش نمایان سازد.

۴. اسلاک واکس/پارافین واکس

اسلاک واکس در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ توسط دو تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان) و نفت بهران، در بورس کالای ایران عرضه شد. همچنین، عرضه‌ی کالای پارافین واکس نیز توسط نفت سپاهان انجام شد که در ادامه مروری بر عملکرد هر تولیدکننده در این بازه خواهیم داشت.

۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول

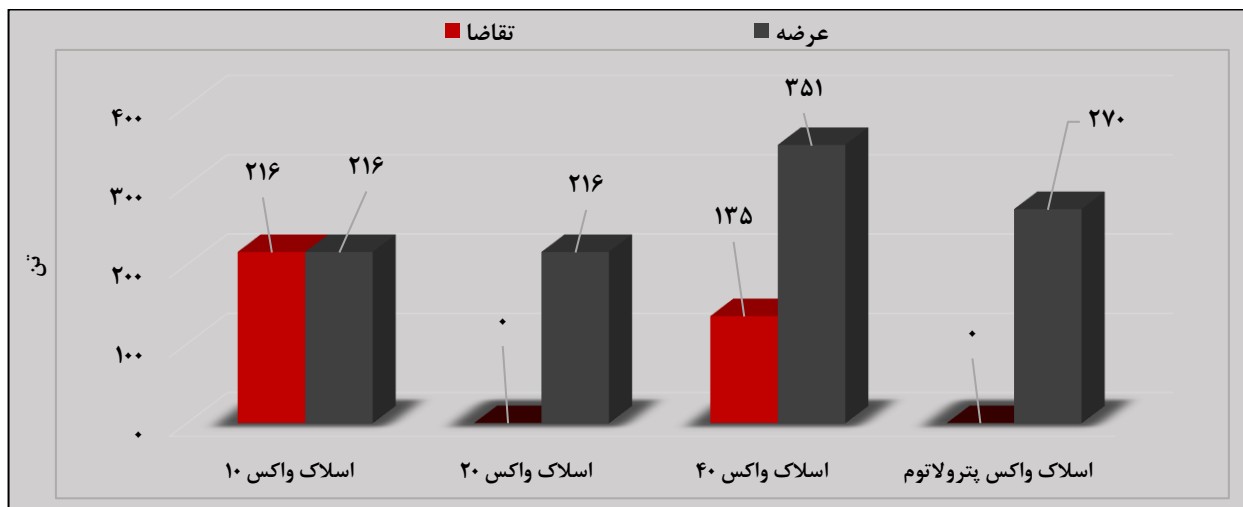
این مجموعه در اول مردادماه ۱۴۰۵ پنج نوع اسلاک واکس را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که عبارتند از: اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰، اسلاک واکس پترولاتوم (نفت ایرانول تهران) و اسلاک واکس ۱۰ (نفت ایرانول آبادان). در ادامه وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس و رقابت قیمتی آنها برای هر یک از شرکت‌های نفت ایرانول تهران و نفت ایرانول آبادان ارائه خواهد شد.

۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران

شرکت نفت ایرانول تهران در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵، چهار گرید اسلاک واکس شامل اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و اسلاک واکس پترولاتوم را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است.

بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در هفته مورد بررسی، عرضه اسلاک واکس ۱۰ این شرکت با تقاضای ثبت‌شده برای آن متناسب بوده و هر دو در سطح ۲۱۶ تن قرار داشته‌اند. در مقابل، اسلاک واکس ۴۰ با وجود عرضه ۳۵۱ تنی، با مازاد عرضه ۲۱۶ تنی نسبت به تقاضای ثبت‌شده مواجه بوده است. همچنین، برای گریدهای اسلاک واکس ۲۰ و پترولاتوم، با وجود عرضه به‌ترتیب ۲۱۶ و ۲۷۰ تن، هیچ تقاضایی در بورس کالای ایران به ثبت نرسید. در مجموع، الگوی تقاضا برای محصولات عرضه‌شده شرکت نفت ایرانول (تهران) در هفته اول مردادماه ناهمگون بوده است؛ به‌گونه‌ای که تقاضا تنها بر بخشی از گریدها متمرکز شده و دو گرید دیگر، علی‌رغم عرضه، بدون استقبال خریداران باقی مانده‌اند.

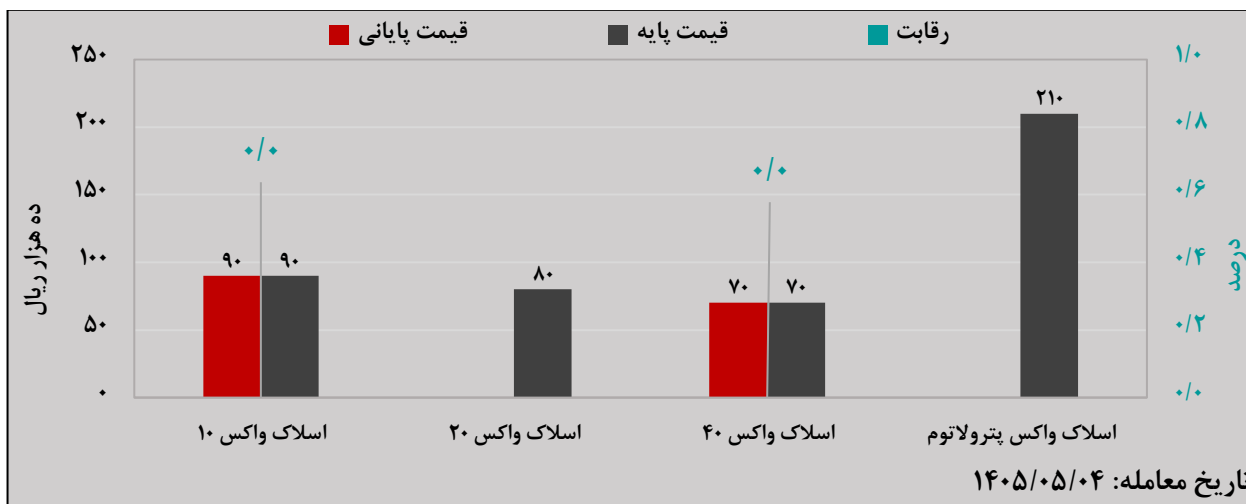
شکل ۱۱. وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر نمایانگر میزان رقابت قیمتی (تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه) در معاملات انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران است. یافته‌ها حاکی از آن است که در هفته مورد بررسی، رفتار قیمتی هر گرید به‌طور کامل با وضعیت عرضه آن محصول هم‌سویی داشته است. در همین راستا، عدم وجود فشار تقاضا برای اسلاک واکس ۱۰ و اسلاک واکس ۴۰ منجر به شکل‌گیری رقابت قیمتی صفر شده است. همچنین، دو نوع اسلاک واکس ۲۰ و پترولاتوم به دلیل نبود تقاضا بدون معامله باقی مانده‌اند و بحث رقابت قیمتی برای آن‌ها منتفی است.

شکل ۱۲. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

تاریخ معامله: ۱۴۰۵/۰۵/۰۴

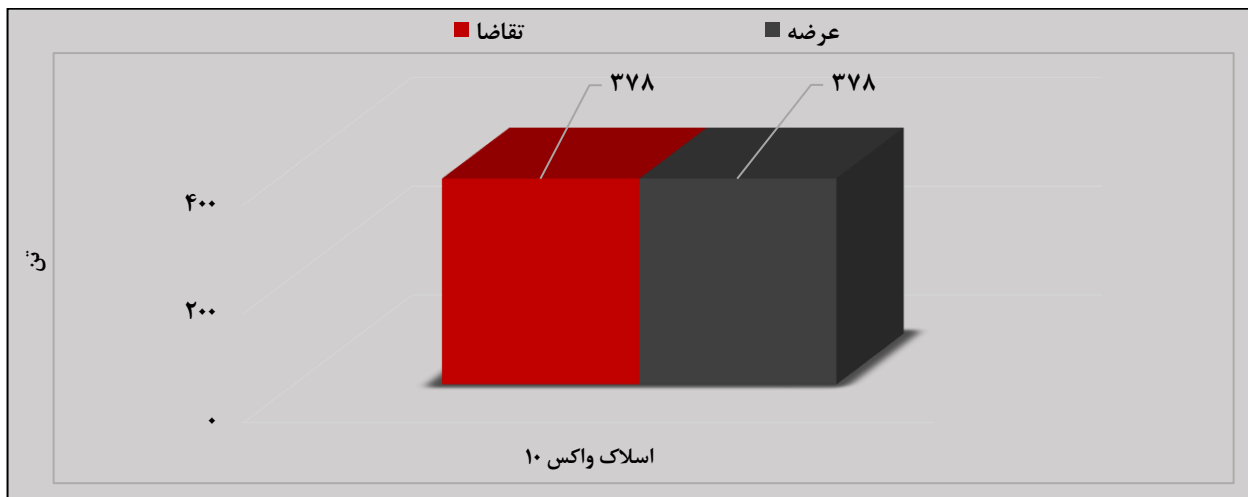
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان

شرکت نفت ایرانول آبادان در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ تنها یک گرید اسلاک واکس، یعنی اسلاک واکس ۱۰، را در بورس کالای ایران عرضه کرده است. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در بازه زمانی یادشده در شکل زیر ارائه شده

است. مطابق با داده‌های شکل، در هفته مورد بررسی، حجم عرضه اسلاک واکس ۱۰ تولیدی این شرکت در بورس کالا متناسب با حجم تقاضای ثبت‌شده برای آن و معادل ۳۷۸ تن بوده است.

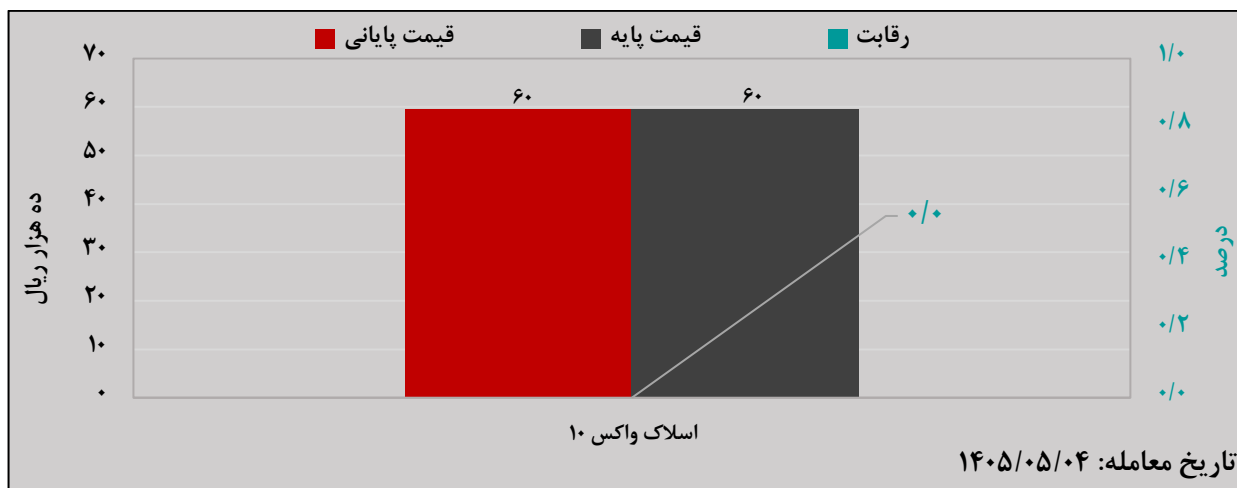
شکل ۱۳. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، میزان رقابت بین قیمت پایانی و قیمت پایه برای اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان در شکل زیر قابل مشاهده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، به دلیل نبود فشار تقاضا، این محصول در هفته مورد بررسی بدون رقابت قیمتی معامله شده است.

شکل ۱۴. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

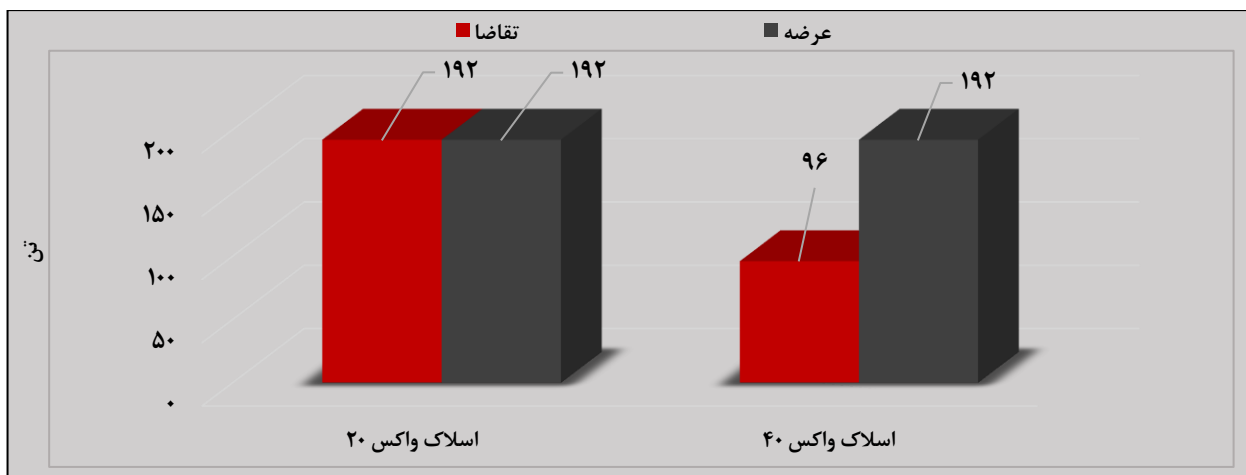
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۴. اسلاک واکس؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ دو گرید اسلاک واکس ۲۰ و اسلاک واکس ۴۰ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در هفته مورد بررسی، حجم عرضه اسلاک واکس ۲۰ با تقاضای ثبت‌شده برای آن برابر و معادل ۱۹۲ تن بوده است که

بیانگر برقراری تعادل میان عرضه و تقاضا در این گرید است. در مقابل، اسلاک واکس ۴۰ با وجود عرضه ۱۹۲ تنی، تنها ۹۶ تن تقاضا را به خود اختصاص داده و در نتیجه با مازاد عرضه ۹۶ تنی مواجه شده است. این وضعیت نشان می‌دهد که استقبال خریداران از اسلاک واکس ۴۰ در مقایسه با اسلاک واکس ۲۰ به مراتب کمتر بوده است.

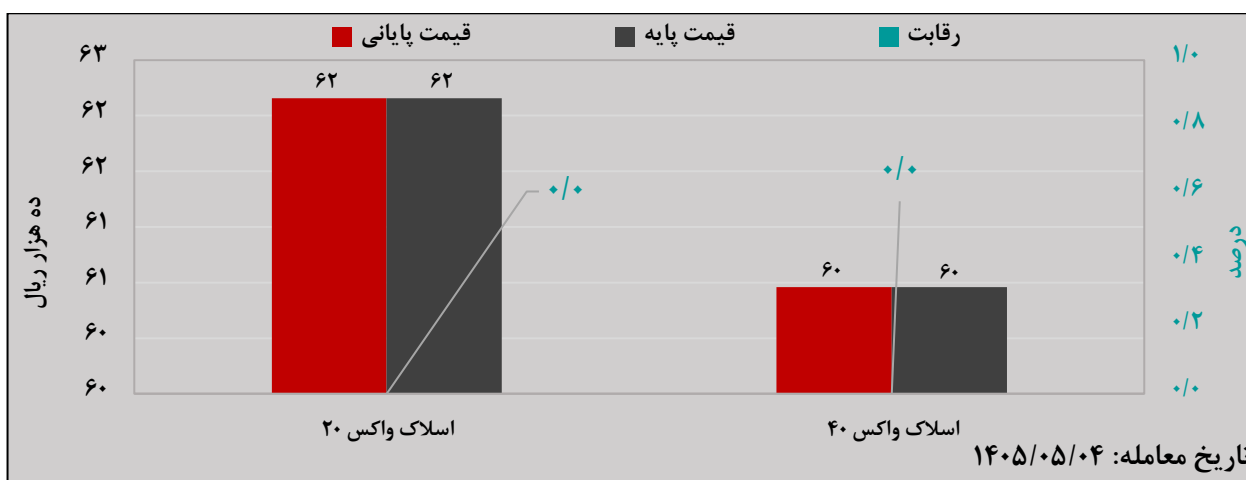
شکل ۱۵. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت بهران؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، مقایسه قیمت‌های پایه عرضه و قیمت‌های پایانی معاملات اسلاک واکس‌های شرکت نفت بهران نشان می‌دهد که به دلیل نبود فشار تقاضا برای هیچ‌یک از گریدهای عرضه شده، رقابت قیمتی نیز در معاملات شکل نگرفته و هر دو گرید اسلاک واکس ۲۰ و اسلاک واکس ۴۰ در سطح قیمت پایه معامله شده‌اند.

شکل ۱۶. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت بهران؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

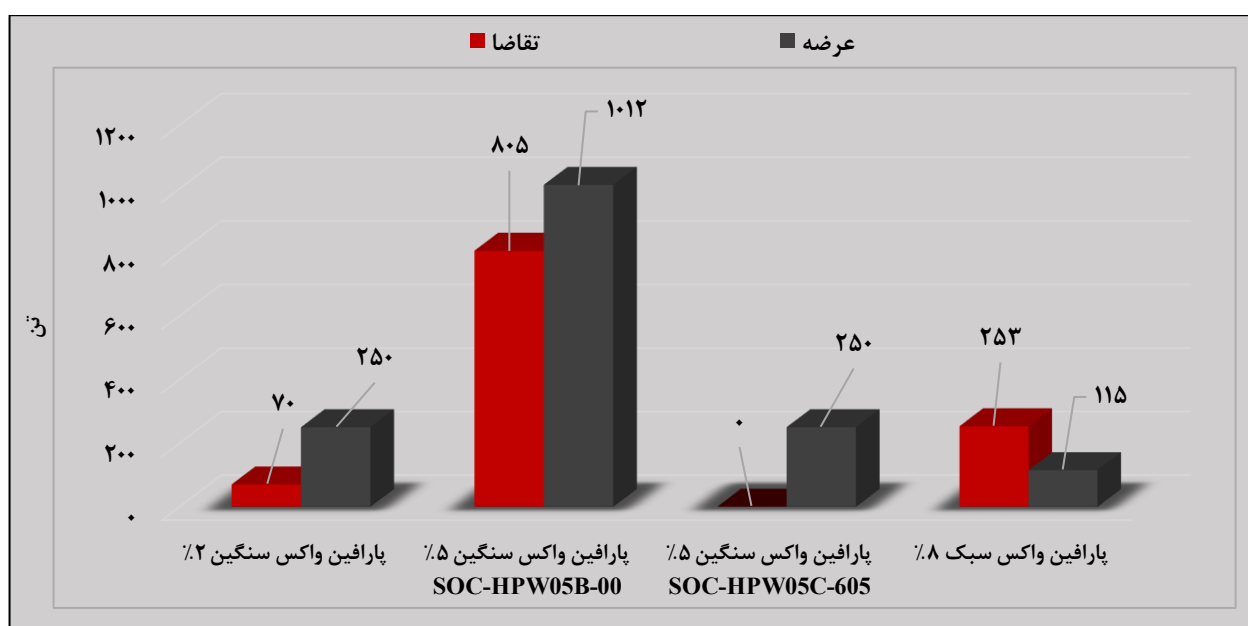
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۴-۳. پارافین واکس؛ نفت سپاهان

مجموعه نفت سپاهان در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ چهار گرید پارافین واکس شامل پارافین واکس سنگین ۰/۲، پارافین واکس سنگین ۵/۵ (نمادهای B00 و C605) و پارافین واکس سبک ۸/۸ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که حجم عرضه

پارافین‌واکس سنگین ۲٪، ۳/۵ برابر تقاضای ثبت‌شده برای آن بوده که بیانگر مازاد عرضه قابل توجه در این گرید است. همچنین، پارافین‌واکس سنگین ۵٪ (نماد B00) نیز با وجود ثبت تقاضا، با ۲۰۷ تن مازاد عرضه مواجه بوده است. در مقابل، نماد دیگر این گرید (C605) با وجود عرضه ۲۵۰ تنی، هیچ تقاضایی را به خود اختصاص نداد و بدون مشتری باقی ماند. از سوی دیگر، پارافین‌واکس سبک ۸٪ تنها گریدی بود که با فشار تقاضا مواجه شد؛ به گونه‌ای که حجم تقاضای ثبت‌شده برای آن ۲/۲ برابر میزان عرضه بود. در مجموع، الگوی معاملات پارافین‌واکس‌های نفت سپاهان نشان می‌دهد که تقاضای بازار عمدتاً بر پارافین‌واکس سبک ۸٪ متمرکز بوده، در حالی که گریدهای سنگین، به‌ویژه C605، با استقبال محدود خریداران و مازاد عرضه مواجه بوده‌اند.

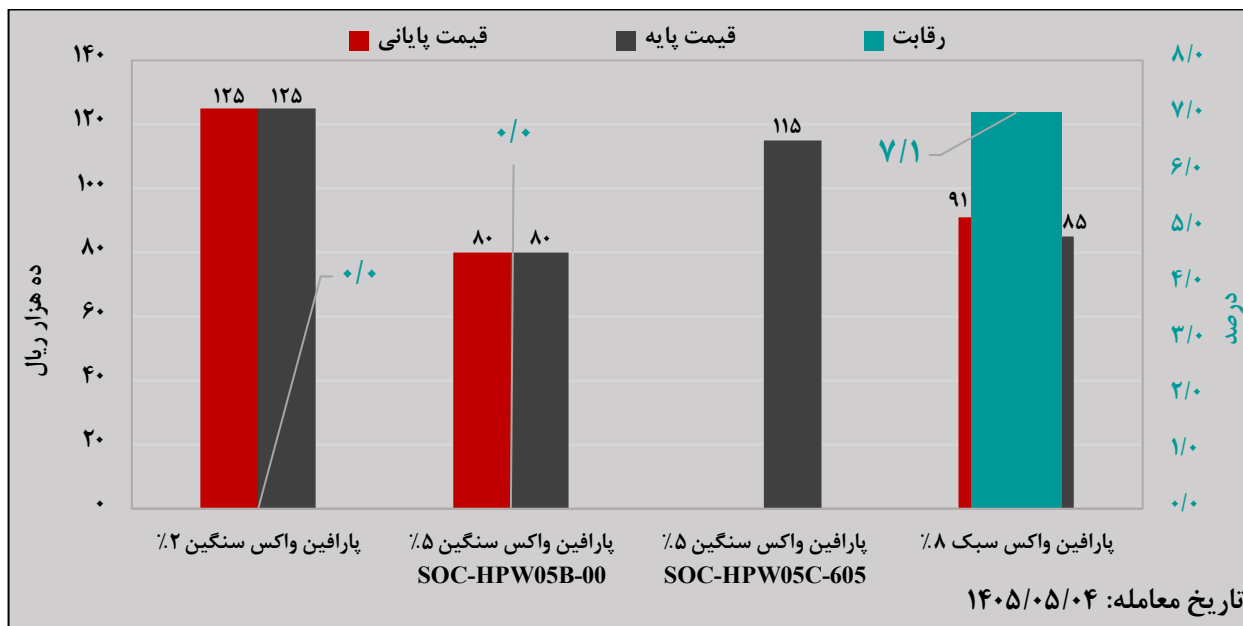
شکل ۱۷. وضعیت عرضه و تقاضای انواع پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

شکل زیر وضعیت رقابت قیمتی انواع پارافین واکس سنگین شرکت نفت سپاهان را در هفته اول مردادماه سال جاری نمایش می‌دهد. بررسی قیمت‌های پایانی میانگین موزون و قیمت‌های پایه سه گرید پارافین واکس نفت سپاهان در بورس کالای ایران نشان می‌دهد که این محصولات (پارافین واکس سنگین ۵٪ (نماد B00) و پارافین واکس سنگین ۲٪) طی معامله انجام‌شده هیچ رقابت قیمتی نداشته است؛ که این مسأله نشان می‌دهد که رفتار قیمتی محصول نام‌برده از وضعیت عرضه و تقاضای آن (مازاد عرضه) تأثیر پذیرفته است. برای پارافین واکس سنگین ۵٪ (نماد C605) نیز به دلیل نبود تقاضا بحث رقابت قیمتی مطرح نیست و این محصول در قیمت پایه ۱۱۵ هزار تومان به کیلوگرم بدون معامله باقی مانده است. در مقابل، پارافین‌واکس سبک ۸٪ که با فشار تقاضای قابل توجهی در معاملات بورس کالا مواجه بود، با رقابت قیمتی مثبت ۷/۱ درصدی معامله شد که بیانگر تمرکز تقاضا و تمایل بیشتر خریداران به تأمین این گرید در مقایسه با سایر محصولات پارافینی عرضه‌شده توسط شرکت نفت سپاهان است.

شکل ۱۸. میزان رقابت قیمتی انواع پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این محصولات عمدتاً در شرایط آرام و بدون فشار تقاضای مؤثر قرار داشته است. در اغلب گریدهای اسلاک واکس عرضه شده توسط شرکت‌های نفت ایرانول و نفت بهران، یا تعادل نسبی میان عرضه و تقاضا برقرار بوده و یا مازاد عرضه مشاهده شده و در نتیجه، تمامی معاملات در سطح قیمت پایه و بدون رقابت قیمتی انجام شده است. در بخش پارافین واکس نیز اگرچه بیشتر گریدهای سنگین نفت سپاهان با مازاد عرضه، نبود تقاضا یا نبود رقابت قیمتی مواجه بودند، اما پارافین واکس سبک ۸٪ به عنوان تنها گرید برخوردار از فشار تقاضای قابل توجه، با رقابت قیمتی ۷/۱ درصدی معامله شد. در مجموع، الگوی معاملات این هفته نشان می‌دهد که تقاضای بازار همچنان به صورت محدود و گزینشی بر برخی گریدهای خاص متمرکز است و بخش عمده محصولات عرضه شده با کمبود تقاضای مؤثر مواجه‌اند؛ موضوعی که از تداوم احتیاط خریداران و نبود محرک کافی برای شکل‌گیری رقابت قیمتی در اغلب معاملات حکایت دارد.

جمع‌بندی

در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵، معاملات محصولات پالایشگاهی تصویری ناهمگون از وضعیت بازار ارائه می‌کند. در حالی که بازار وکیوم باتوم همچنان تحت تأثیر مازاد عرضه، ضعف تقاضا و نبود رقابت قیمتی قرار دارد، بازار روغن پایه در برخی گریدهای پرمصرف همچنان با محدودیت عرضه و فشار تقاضا مواجه است. از سوی دیگر، بازار اسلاک واکس و پارافین واکس عمدتاً در شرایطی آرام و بدون رقابت مؤثر قرار داشته و تقاضا تنها بر تعداد محدودی از گریدهای خاص متمرکز بوده است. همچنین، عدم عرضه میعانات گازی در بورس انرژی طی این هفته موجب شد این بخش از بازار عملاً فاقد فعالیت معاملاتی باشد. در مجموع، رفتار بازار نشان می‌دهد شرایط معاملاتی محصولات پالایشگاهی همچنان بیش از آنکه تحت تأثیر رونق

تقاضا باشد، از محدودیت‌های صادراتی، سیاست‌های قیمت‌گذاری و تفاوت ساختاری میان زنجیره‌های مصرف هر محصول اثر می‌پذیرد.

۱. میعانات گازی

در هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ هیچ‌گونه عرضه‌ای از میعانات گازی در بورس انرژی ایران انجام نشد؛ بنابراین امکان ارزیابی وضعیت عرضه، تقاضا و رقابت قیمتی این محصول وجود نداشت. استمرار چنین وضعیتی می‌تواند بیانگر تداوم محدودیت در عرضه بورسی یا ترجیح عرضه‌کنندگان به استفاده از سایر روش‌های فروش باشد که در نهایت شفافیت معاملات این محصول را کاهش می‌دهد.

۲. وکیوم باتوم

بازار وکیوم‌باتوم در این هفته همچنان در وضعیت رکودی قرار داشت. ثبت مازاد عرضه در تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده، نبود رقابت قیمتی در معاملات و عدم ثبت تقاضا برای برخی عرضه‌ها نشان می‌دهد که تقاضای مؤثر همچنان در سطوح پایینی قرار دارد. استمرار مشکلات صادرات قیر، افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل و رشد قیمت پایه وکیوم‌باتوم در شرایط ضعف تقاضا، شکاف میان عرضه و تقاضا را عمیق‌تر کرده و انگیزه خرید را کاهش داده است. مجموعه این عوامل بیانگر آن است که بازار این محصول تا زمان بهبود شرایط صادراتی و بازنگری در سازوکار قیمت‌گذاری، همچنان با رکود معاملاتی مواجه خواهد بود.

۳. روغن پایه

برخلاف وکیوم‌باتوم، بازار روغن پایه همچنان با فشار تقاضا در برخی گریدهای پرمصرف همراه بود. گریدهایی نظیر SN150 نفت پارس و SN600 نفت ایرانول با رقابت قیمتی قابل توجه معامله شدند که نشان‌دهنده استمرار محدودیت عرضه و نیاز بالای صنایع پایین‌دستی به این محصولات است. در مقابل، برخی گریدها با وجود کسری عرضه، بدون رقابت قیمتی معامله شدند که بیانگر تفاوت الگوی تقاضا میان گریدهای مختلف است. همچنین تثبیت قیمت‌های پایه در سطوح نسبتاً بالا، همزمان با افزایش نرخ لوبکات، نشان می‌دهد بازار هنوز در شرایطی قرار دارد که هزینه تأمین مواد اولیه برای تولیدکنندگان روانکار همچنان بالا بوده و فشار بر سرمایه در گردش و حاشیه سود واحدهای پایین‌دستی ادامه دارد.

۴. اسلاک واکس و پارافین واکس

بازار اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس در هفته مورد بررسی عمدتاً با آرامش نسبی و نبود فشار تقاضای گسترده همراه بود. بیشتر گریدهای عرضه‌شده یا با تعادل نسبی عرضه و تقاضا یا با مازاد عرضه مواجه شدند و معاملات آن‌ها در سطح قیمت پایه انجام گرفت. تنها پارافین‌واکس سبک ۸٪ نفت سپاهان با تمرکز تقاضا و رقابت قیمتی همراه بود که نشان می‌دهد تقاضای بازار بیش از گذشته به گریدهای خاص محدود شده است. در مجموع، الگوی معاملات این بخش بیانگر احتیاط خریداران و نبود محرک کافی برای شکل‌گیری رقابت در اغلب گریدهای عرضه‌شده است.

در مجموع، بررسی معاملات هفته اول مردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار محصولات پالایشگاهی همچنان از الگوی دوگانه‌ای تبعیت می‌کند؛ به‌گونه‌ای که در محصولاتی مانند وکیوم‌باتوم، ضعف تقاضا، مازاد عرضه و نبود رقابت قیمتی بر

بازار حاکم است، در حالی که در بازار روغن پایه، به‌ویژه در گریدهای پرمصرف، محدودیت عرضه و نیاز مستمر صنایع پایین‌دستی همچنان موجب شکل‌گیری رقابت قیمتی می‌شود. در مقابل، بازار اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس عمدتاً در شرایطی باثبات اما کم‌رونق قرار داشته و تقاضا تنها بر برخی گریدهای خاص متمرکز شده است. در مجموع، شواهد این هفته نشان می‌دهد که مهم‌ترین چالش بازار نه کمبود عرضه در همه محصولات، بلکه عدم توازن میان ساختار عرضه و تقاضا، تأثیر محدودیت‌های صادراتی، هزینه‌های لجستیکی و سازوکار قیمت‌گذاری است؛ عواملی که موجب شده هر یک از بازارهای مورد بررسی رفتار متفاوتی از خود نشان دهند. از این‌رو، بهبود کارایی بازار مستلزم اتخاذ سیاست‌هایی متناسب با ویژگی‌های هر زنجیره کالایی، بازنگری در سازوکار قیمت‌گذاری و تقویت شرایط عرضه و صادرات، به‌ویژه در محصولات با مازاد عرضه و تقاضای ضعیف، خواهد بود.

About us

The section of oil, gas and petro-chemistry is the up-most and first industrial vantage of the country and the pivot of the Economy of Iran. Regarding the importance of this section and the need for coordinating and organizing the most active people in the field of production and exporting oil, gas, and petrochemical products, some forethoughtful and job- makers in the private section of the country decided to come together to fight against the threats by using the opportunity of mass intelligence and potentials.

2023 Iranian Oil, Gas and Petrochemical products exports' association All Rights Reserved.

OPEX Publications

Website: <http://www.opex.ir>

Contact information: <http://www.opex.ir/en/aboutus/contactus>